

'YAŞANABİLİRLİK, REKABET ve SOSYO-EKONOMİK ENDEKS PARAMETRELERİ'

Araştırma Raporu

Mart 2022

İçindekiler

1. GİRİŞ.....	1
2. THE ECONOMIST / KÜRESEL YAŞANABİLİRLİK ENDEKSİ 2021	1
3. TÜRKİYE'NİN EN YAŞANABİLİR ŞEHİRLER LİSTESİ.....	2
4. İLLERİN VE BÖLGELERİN SOSYO-EKONOMİK GELİŞMİŞLİK SIRALAMASI	3
5. TÜRKİYE İÇİN BİR REKABET ENDEKSİ	5
6. ŞEHİR REKABET EDEBİLİRLİK FAKTÖRLERİ (EKONOMİK REKABET).....	8
7. KAYNAKÇA	10

Bu rapor KOSAM tarafından
özel olarak hazırlanmıştır.
www.kosam.org

1. GİRİŞ

Küresel çapta değerlendirmelerde bulunan yapıların, değerlendirmeler için esas aldıkları bazı belli başlı parametreler vardır. Bu parametreler de endeksin başlığını kapsayacak şekilde konuya göre belirlenmektedir.

Hazırlanan bilgi notunda, Küresel Yaşanabilirlik Endeksi, Türkiye'nin En Yaşanabilir Şehirleri Endeksi, İllerin ve Bölgelerin Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması, Türkiye Rekabet Endeksi ve Şehir Rekabet Edebilirlik Faktörlerini belirleyen parametrelerden bahsedilmektedir.

2. THE ECONOMIST / KÜRESEL YAŞANABİLİRLİK ENDEKSİ 2021

The Economist tarafından endeks belirlerken 5 ana ve 30 alt başlıkta kullanılan parametreler ve bu parametrelerin endekse olan etki oranları şu şekildedir:

a. İSTİKRAR: Endekse etkisi %25

- Ufak Suçlar
- Ağır Suçlar
- Terör Tehdidi
- Savaş Tehdidi
- İç Savaş Tehdidi

b. SAĞLIK: Endekse etkisi %20

- Özel Sağlık Sistemine Ulaşılabilirlik
- Özel Sağlık Sisteminin Kalitesi
- Kamu Sağlık Sistemine Ulaşılabilirlik
- Kamu Sağlık Sisteminin Kalitesi
- Uyuşturucu Maddelere Karşı Mücadele
- Genel Sağlık Göstergeleri

c. KÜLTÜR ve ÇEVRE: Endekse etkisi %25

- Nem ve Sıcaklık Derecesi
- Turistler İçin İklimin Elverişsizliği
- Yozlaşmanın Seviyesi
- Sosyal ve Dini Kısıtlamalar
- Sansür
- Sportif Aktivitelere Ulaşılabilirlik
- Kültürel Aktivitelere Ulaşılabilirlik
- Yeme ve İçme
- Tüketici Mal ve Hizmetler

d. EĞİTİM: Endekse etkisi %10

- Özel Eğitime Ulaşılabilirlik
- Özel Eğitimin Kalitesi
- Kamu Eğitimi Göstergeleri

e. ALTYAPI: Endekse etkisi %20

- Yolların Kalitesi
- Toplu Taşıma Kalitesi
- Uluslararası Yol Bağlantı Kalitesi
- Bina Kalitesi Uygunluğu
- Enerji Temin Kalitesi
- Su Temin Kalitesi
- Telekomünikasyon Kalitesi

İlgili parametreler ışığında, 2021 yılı verilerine göre yaşanabilir ilk on şehir aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır:

Dünyanın En Yaşanabilir 10 Şehri

City	Location	Rank	Index	Stability	Healthcare	Culture & Environment	Education	Infrastructure
Auckland	New Zealand	1	960	95	958	979	1000	929
Osaka	Japan	2	942	100	1000	831	917	964
Adelaide	Australia	3	940	95	1000	838	1000	964
Wellington	New Zealand	4	937	95	917	951	1000	893
Tokyo	Japan	4	937	100	1000	840	917	929
Perth	Australia	6	933	95	1000	782	1000	1000
Zurich	Switzerland	7	928	95	1000	859	833	964
Geneva	Switzerland	8	925	95	1000	845	833	964
Melbourne	Australia	8	925	95	833	882	1000	1000
Brisbane	Australia	10	924	95	1000	859	1000	857

Kaynak: The Global Liveability Index 2021

3. TÜRKİYE'NİN EN YAŞANABİLİR ŞEHİRLER LİSTESİ

Forbes tarafından hazırlanan liste, Türkiye'nin en yaşanabilir şehirlerini 'iş yapmak ve yaşamak' teması altında belirlemiştir. Sıralama belirlenirken 4 ana ve 94 alt parametreden faydalanılmıştır. 94 alt parametrenin ne olduğu ile ilgili bir açıklama yapılmamış olup, 4 ana başlığın parametreleri ise şu şekildedir:

- Erişebilirlik
- Beşerî Sermaye ve Yaşanabilirlik
- Ticaret Becerisi ve Üretim Potansiyeli
- Marka Becerisi ve Yenilikçilik

Yapılan sıralama sonucunda ilk üç sırayı İstanbul, Ankara ve İzmir alırken, ilk on a giren diğer şehirler ise sırasıyla Tekirdağ, Kocaeli, Antalya, Yalova, Bursa, Eskişehir ve Trabzon olmuştur. Konya ise yapılan sıralamada 24. sırada yer almıştır.

4. İLLERİN VE BÖLGELERİN SOSYO-EKONOMİK GELİŞİMİŞLİK SIRALAMASI

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan ve en sonuncusu 2017 yılında yayınlanan bu endekste, 8 ana ve 52 alt başlıktan oluşan parametreler belirlenmiştir. Belirlenen parametreler ise şu şekildedir:

Parametre Listesi (SEGE)

		Veri Kaynağı	Yılı	Birimi
I	Demografi Değişkenleri			
1	Nüfus Yoğunluğu	TÜİK	2014	Kişi/km ²
2	Yaşa Özel Doğurganlık Oranı	TÜİK	2014	Binde
3	Net Göç Hızı	TÜİK	2014	Binde
4	Şehirleşme Oranı	TÜİK	2014	Yüzde
II	İstihdam Değişkenleri			
1	İşsizlik Oranı	TÜİK	2013	Yüzde
2	İşgücüne Katılma Oranı	TÜİK	2013	Yüzde
3	Çalışma Çağındaki Nüfusun İl Nüfusuna Oranı	TÜİK	2014	Yüzde
4	İmalat Sanayii İstihdamının Sigortalı İstihdam İçindeki Oranı	SGK	2014	Yüzde
5	Sosyal Güvenlik Kapsamındaki Aktif Çalışanların İl Nüfusuna Oranı	SGK	2014	Yüzde
6	Ortalama Günlük Kazanç	SGK	2014	TL
7	Ortalama Günlük Kazanç - Kadın	SGK	2014	TL
III	Eğitim Değişkenleri			
1	Okuryazar Kadın Oranı	TÜİK	2014	Yüzde
2	Genel Ortaöğretim Net Okullaşma Oranı	MEB	2014	Yüzde
3	Mesleki ve Teknik Liseler Okullaşma Oranı	MEB	2014	Yüzde
4	YGS Ortalama Başarı Puanı	ÖSYM	2014	Puan
5	Yükseköğretim veya Fakülte Mezunu Nüfusun 22 Yaş ve Üzeri Nüfusa Oranı	TÜİK	2014	Yüzde
IV	Sağlık Değişkenleri			
1	Yüz Bin Kişiye Düşen Hastane Yatak Sayısı	TÜİK	2014	Adet
2	On Bin Kişiye Düşen Hekim Sayısı	TÜİK	2014	Kişi
3	On Bin Kişiye Düşen Diş Hekimi Sayısı	TÜİK	2014	Kişi
4	On Bin Kişiye Düşen Eczane Sayısı	TİTCK	2014	Adet
5	Primi Devlet Tarafından Ödenen Nüfusun İl Nüfusuna Oranı	SGK	2014	Yüzde
V	Rekabetçi ve Yenilikçi Kapasite Değişkenleri			
1	Kişi Başına Düşen İhracat Tutarı	TÜİK	2014	ABD doları
2	İmalat Sanayii İşyerlerinin Türkiye İçindeki Payı	SGK	2014	Yüzde
3	İmalat Sanayii Kayıtlı İşyeri Oranı	SGK	2014	Yüzde
4	Kişi Başı Sanayi Elektrik Tüketimi	TÜİK	2014	kWh
5	OSB'lerde Üretim Yapılan Parsellerin Türkiye İçindeki Payı	STB	2014	Yüzde

'Yaşanabilirlik, Rekabet ve Sosyo-Ekonomik Endeks Parametreleri'

6	KSS İşyeri Sayısının Türkiye İçindeki Payı	STB	2014	Yüzde
7	On Bin Kişiye Düşen Yabancı Sermayeli Şirket Sayısı	HMB	2014	Adet
8	Yüz Bin Kişiye Düşen Marka Başvuru Sayısı	TÜRKPATENT	2014	Adet
9	Yüz Bin Kişiye Düşen Patent Başvuru Sayısı	TÜRKPATENT	2014	Adet
10	Yüksek Lisans veya Doktora Sahibi Nüfusun 30 Yaş ve Üzeri Nüfusa Oranı	TÜİK	2014	On Binde
11	Tarımsal Üretim Değerinin Türkiye İçindeki Payı	TÜİK	2014	Yüzde
12	Turizm Yatırım-İşletme ve Belediye Belgeli Yatak Sayısının Türkiye İçindeki Payı	KTB	2014	Yüzde
13	Teşvik Belgeli Yatırım Tutarının Türkiye İçindeki Payı	STB	2014	Yüzde
VI	Mali Değişkenler			
1	Banka Kredilerinin Türkiye İçindeki Payı	TBB	2014	Yüzde
2	Kişi Başına Düşen Banka Mevduatı Tutarı	TBB	2014	Bin TL
3	Bin Kişiye Düşen İnternet Bankacılığı Aktif Bireysel Müşteri Sayısı	TBB	2014	Kişi
4	Bin Kişiye Düşen İnternet Bankacılığı Aktif Kurumsal Müşteri Sayısı	TBB	2014	Kişi-Şirket
5	Kişi Başına Düşen Merkezi Bütçe Geliri	HMB	2014	Bin TL
6	Kişi Başı GSYH	TÜİK	2014	TL
VII	Erişilebilirlik Değişkenleri			
1	Kırsal Kesim Asfalt-Beton Köy Yolu Oranı	İB	2014	Yüzde
2	Hane Başına Sabit Genişbant İnternet Abone Sayısı	BTK	2014	Adet
3	Kişi Başına Düşen Mobil Telefon Abone Sayısı	BTK	2014	Adet
4	Otoyol ve Devlet Yollarının Yük/Km Değeri	TCK	2014	Ton/km
5	Demiryolu Hattının İlin Yüzölçümüne Oranı	TCDD, TÜİK	2014	km/km ²
VIII	Yaşam Kalitesi Değişkenleri			
1	Bin Kişiye Düşen AVM Brüt Kiralanabilir Alan	AYD, TÜİK	2014	m ³
2	İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi ile Hizmet Verilen Nüfusun Belediye Nüfusu İçindeki Oranı	TÜİK	2014	Yüzde
3	Kişi Başı Mesken Elektrik Tüketimi	TÜİK	2014	mWh
4	Bin Kişiye Düşen Özel Otomobil Sayısı	TÜİK	2014	Adet
5	Kükürtdioksit (SO ₂) Ortalama Değeri	ÇŞB	2014	µg/m ³
6	Sosyal Güvenlik Kapsamı Dışında Kalan Nüfusun İl Nüfusuna Oranı	SGK	2014	Yüzde
7	Yüz Bin Kişi Başına Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlü Sayısı	TÜİK	2014	Kişi
	Değişken Sayısı: 52			

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, SEGE 2017 Raporu

Konya, 'İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması'nda (SEGE), 0,668 endeks puanı olarak 81 il içerisinde **14.** Sırada yer almıştır. Konya sıralamadaki durumu ile ülke genelinde belirlenen '**İkinci Kademe Gelişmiş İller**' kategorisinde yer almıştır.

İllerin Alt Boyutlar İtibarıyla Gelişmişlik Sıralamaları (İlk 20 İl)

İl	SEGE	DEM	İST	EĞT	SAĞ	RYK	MAL	ERİ	YKL
İstanbul	1	1	3	5	10	1	1	1	5
Ankara	2	10	4	1	1	2	2	3	2
İzmir	3	7	11	4	5	3	4	4	3
Kocaeli	4	4	1	13	32	7	3	2	34
Antalya	5	9	13	15	7	4	5	9	1
Bursa	6	11	6	14	26	5	7	8	17
Eskişehir	7	12	10	2	8	10	8	7	9
Muğla	8	3	20	29	11	12	6	10	4
Tekirdağ	9	2	2	31	34	11	9	11	28
Denizli	10	16	12	12	12	14	10	23	8
Sakarya	11	13	15	32	43	9	22	5	22
Yalova	12	14	14	6	25	19	12	12	14
Bolu	13	32	17	11	2	34	11	16	13
Konya	14	23	36	30	19	8	28	14	29
Aydın	15	8	28	25	13	18	31	15	6
Isparta	16	45	32	3	3	24	21	28	25
Kayseri	17	17	29	18	16	15	19	40	20
Kırklareli	18	29	8	20	23	35	16	17	21
Bilecik	19	35	5	8	54	39	13	6	32
Çanakkale	20	22	27	17	15	27	14	27	18

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, SEGE 2017 Raporu

5. TÜRKİYE İÇİN BİR REKABET ENDEKSİ

Ekonomi ve Dış Politika Araştırmalar Merkezi (EDAM) tarafından oluşturulan şehirlerin rekabet endeksinde, 8 ana ve 65 alt başlıktan oluşan parametreler kullanılmıştır. Oluşturulan bu parametreler ise aşağıdaki şekildedir:

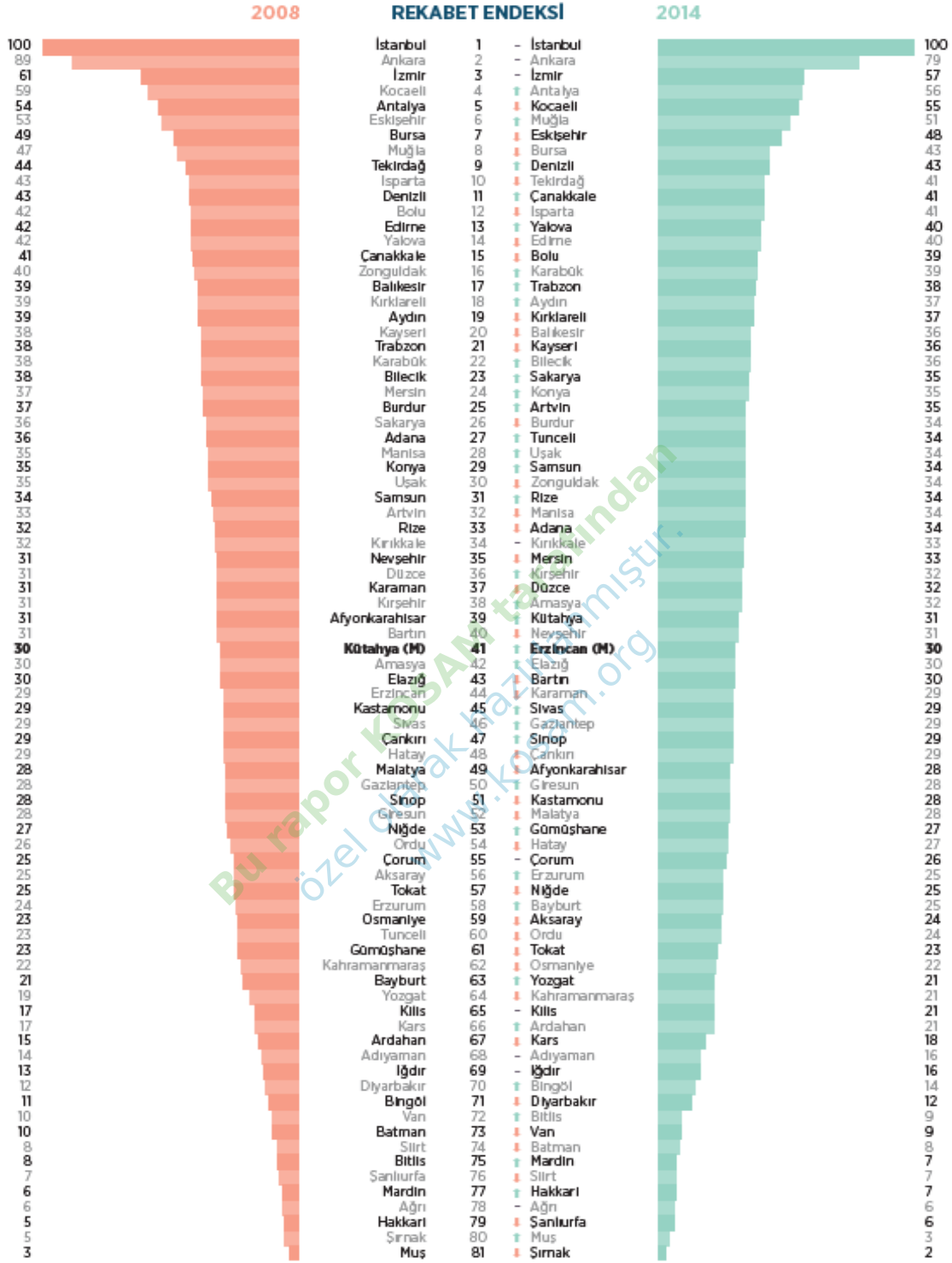
Türkiye İçin Bir Rekabet Endeksi Parametreleri

I)	MAKROEKONOMİK İSTİKRAR ENDEKSİ	VI)	YARATICI SERMAYE ENDEKSİ
1.	Kamu yatırımları içindeki pay	36.	Milyon kişi başına patent başvurusu
2.	Kişi başına kredi miktarı	37.	Milyon kişi başına patent sicili
3.	Kişi başına dış ticaret hacmi	38.	Bin kişi başına akademisyen sayısı
4.	Kişi başına vergi tahsilatı	39.	Üniversite mezunlarının nüfusa oranı
5.	Kişi başına tarımsal üretim	40.	Bin kişi başına akademik yayın
6.	10 kişiden az çalışanlı işyerlerinin toplama oranı	41.	Mobil internet kullanıcılarının nüfusa oranı
		42.	TÜBİTAK akademik AR-GE
II)	PİYASA BÜYÜKLÜĞÜ ENDEKSİ		
7.	Kredi Hacmi	VII)	SOSYAL SERMAYE ENDEKSİ
8.	Tasarruf mevduatı	43.	Partiküler madde miktarı
9.	Ticari mevduat	44.	Atık hizmeti verilen nüfusun toplama oranı
10.	Vergi gelirleri	45.	Aktif sigortalı sayısının toplam nüfusa oranı
11.	Dış ticaret hacmi	46.	Bin kişi başına işlenen suç oranı
12.	İşyeri sayısı	47.	Net Göç hızı
13.	Konut satışları	48.	Bin kişi başına sivil toplum örgütü sayısı
14.	Toplam tarımsal üretim	49.	Turizm işletmelerinde konaklanan gece sayısı
		50.	Okuma yazma bilmeyen kadın/erkek oranı
III)	FİNANSAL DERİNLİK ENDEKSİ		• Beşerî sermaye endeksi
15.	Kişi başına kredi	51.	Okullaşma oranı
16.	Kişi başına tasarruf mevduatı	52.	Kadın okullaşma oranı
17.	İşyeri başına ticari mevduat	53.	Okuma yazma oranı
18.	Bin kişi başına ATM sayısı		• Sağlık endeksi
19.	Şubeye düşen nüfus	54.	Yüzbin kişi başına hastane yatak sayısı
20.	Nakdi krediler/mevduat	55.	Bin kişi başına hekim sayısı
		56.	Bebek ölüm hızı
IV)	EMEĞ PİYASASI ENDEKSİ		
21.	15-24 arası nüfusun toplam nüfusa oranı	VIII)	FİZİKİ ALTYAPI ENDEKSİ
22.	Okullaşma oranı (beşerî sermaye)	57.	Km2 başına asfalt yol uzunluğu
23.	İşsizlik oranı	58.	Km2 başına demiryolu uzunluğu
24.	İstihdam oranı	59.	1000 kişi başına havayolu yolcu sayısı
25.	İşgücüne katılma oranı	60.	Havayolu ile taşınan yük
26.	Sigortalı çalışan sayısının toplam nüfusa oranı	61.	1000 kişi başına otomobil sayısı
27.	Net göç hızı	62.	1000 kişi başına kamyonet sayısı
		63.	1000 kişi başına sabit hat sayısı
V)	İNSAN SERMAYESİ ENDEKSİ	64.	1000 kişi başına mobil hat sayısı
28.	Okul öncesi eğitimde öğretmen başına öğrenci sayısı	65.	Kişi başına elektrik tüketimi
29.	İlköğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı		
30.	Ortaöğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı		
31.	Meslek okullarında öğretmen başına öğrenci sayısı		
32.	Üniversite okuyanların toplam nüfusa oranı		
33.	Akademisyen sayısı		
34.	Okuma yazma bilen oranı		
35.	Okullaşma oranı (beşerî sermaye)		

Kaynak: EDAM "Türkiye İçin Rekabet Endeksi"

'Yaşanabilirlik, Rekabet ve Sosyo-Ekonomik Endeks Parametreleri'

Kaynak: EDAM "Türkiye İçin Rekabet Endeksi"

Sonuncusu 2016 yılında yayınlanan "Türkiye İçin Bir Rekabet Endeksi" raporuna göre; Konya 2008 yılı verilerine göre 81 il arasından 29. iken, 2014 yılı değerlendirmeleri sonrası 24. sıraya yükselmiştir.

6. ŞEHİR REKABET EDEBİLİRLİK FAKTÖRLERİ (EKONOMİK REKABET)

Kara (2008) tarafından hazırlanan "Bölgesel Rekabet Edebilirlik Analizi" kapsamında, iktisadi yapı, yenilikçilik kapasitesi, altyapı ve erişilebilirlik, beşerî sermaye ile sosyal sermaye başlıkları altında 30 değişken belirlenmiş ve 'Temel Bileşenler Analizi' tekniği kullanılarak, birleşik bir rekabet edebilirlik endeksi oluşturulmuştur. Kullanılan parametreler aşağıdaki gibidir:

İktisadi Faaliyetin Yapısı	Yenilik ve Öğrenme	Altyapı ve Erişilebilirlik
Girişimcilik Kültürü <ul style="list-style-type: none"> - Pazara Giriş İçin Az Engel - Risk Alma Kültürü Sektörel Yoğunlaşmalar <ul style="list-style-type: none"> - Denge / Bağımlılık - İstihdam Yoğunlaşması - Yüksek Katma Değerli Faaliyetler - Kümelenme Uluslararasılaşma <ul style="list-style-type: none"> - İhracat - Yatırım - İşletme Kültürü - Doğrudan Yabancı Yatırımın Yapısı Üretim faktörleri <ul style="list-style-type: none"> - Sermayenin Varlığı - Uzmanlaşma - Rekabetin Yapısı	Yenilik <ul style="list-style-type: none"> - Patentler - Ar -Ge - Ağ Oluşumu, - Öğrenme - Açık Olmayan (tacit) Bilgi - Araştırma Merkezleri ve Üniversiteler - İşletmelerin Araştırma Kurumlarıyla Bağlantıları	Temel Altyapı <ul style="list-style-type: none"> - Karayolu - Demiryolu - Havayolu - Enerji Teknolojik Altyapı <ul style="list-style-type: none"> - Bilgi ve İletişim Teknolojileri - Telekomünikasyon - İnternet Bilgi Altyapısı <ul style="list-style-type: none"> - Eğitim Tesisleri Yaşanan Yerin Kalitesi/Sosyal Altyapı <ul style="list-style-type: none"> - Konut - Doğal Çevre - Kültürel Donatılar - Güvenlik Konum <ul style="list-style-type: none"> - Pazara Yakınlık - Büyüme Koridorları
Beşerî Sermaye	Yönetişim ve Sosyal Sermaye	
Demografik Eğilimler <ul style="list-style-type: none"> - Nüfus - Eğitim Düzeyi - Kalifiye İşçilerin Bölgeye Çekilmesi - Çeşitlilik Kalifiye İşgücü <ul style="list-style-type: none"> - Bilgi Yoğun Mesleki Beceriler	Sosyal Sermaye <ul style="list-style-type: none"> - İş birlikleri ve Ortaklıklar - Kurumsal Zenginlik - Güven, İş birliği - Sosyal Ağlar Kurumsal Kapasite <ul style="list-style-type: none"> - Yönetişim - Koordinasyon Yapıları - Bölgesel Strateji - Esneklik - İstikrar - Tutarlılık	

Kaynak: Kara (2008)

'Yaşanabilirlik, Rekabet ve Sosyo-Ekonomik Endeks Parametreleri'

Bu parametreler ışığında ortaya çıkan 'İller Bazında Rekabet Edebilirlik' sıralaması ise aşağıdaki gibi oluşmuş olup, Konya ilgili endekse göre 20. sırada yer almıştır.

İller Bazında Rekabet Edebilirlik Sıralaması					
İller	Sırası	Endeks	İller	Sırası	Endeks
İSTANBUL	1	6,16789	KASTAMONU	41	-0,13742
ANKARA	2	2,7053	ARTVİN	42	-0,16647
İZMİR	3	1,86743	HATAY	43	-0,1858
BURSA	4	1,67339	ÇANKIRI	44	-0,19244
KOCAELİ	5	1,63209	AMASYA	45	-0,20657
TEKİRDAĞ	6	0,9983	AFYON	46	-0,2268
ESKİŞEHİR	7	0,92035	OSMANIYE	47	-0,23403
YALOVA	8	0,92002	MALATYA	48	-0,24645
ADANA	9	0,68481	KİLİS	49	-0,26586
SAKARYA	10	0,63157	KIRŞEHİR	50	-0,30839
BOLU	11	0,60987	SİNOP	51	-0,32786
ANTALYA	12	0,57105	TUNCELİ	52	-0,34966
MUĞLA	13	0,4678	SİVAS	53	-0,36156
KIRKLARELİ	14	0,43489	BARTIN	54	-0,36438
KARABÜK	15	0,39297	ERZİNCAN	55	-0,4005
KAYSERİ	16	0,39277	TOKAT	56	-0,44968
ZONGULDAK	17	0,37098	K.MARAŞ	57	-0,45391
KIRIKKALE	18	0,36765	NİĞDE	58	-0,46217
BALIKESİR	19	0,33675	AKSARAY	59	-0,48985
KONYA	20	0,3355	ERZURUM	60	-0,52407
MANİSA	21	0,32265	GİRESUN	61	-0,53069
EDİRNE	22	0,31028	DİYARBAKIR	62	-0,53157
DÜZCE	23	0,2989	ORDU	63	-0,57309
MERSİN	24	0,28543	BAYBURT	64	-0,60691
GAZİANTEP	25	0,2777	YOZGAT	65	-0,66416
BİLECİK	26	0,24575	ŞANLIURFA	66	-0,67427
DENİZLİ	27	0,24095	GÜMÜŞHANE	67	-0,71108
ISPARTA	28	0,22076	ADİYAMAN	68	-0,71683
ÇANAKKALE	29	0,21266	KARS	69	-0,79905
AYDIN	30	0,21223	ARDAHAN	70	-0,8544
SAMSUN	31	0,08326	SİİRT	71	-0,85659
BURDUR	32	0,05914	İĞDIR	72	-0,86446
KÜTAHYA	33	0,01939	BİNGÖL	73	-0,8678
ÇORUM	34	-0,05969	BATMAN	74	-0,95895
UŞAK	35	-0,05977	MARDİN	75	-1,01877
NEVŞEHİR	36	-0,06283	VAN	76	-1,05361
TRABZON	37	-0,07893	BİTLİS	77	-1,0743
KARAMAN	38	-0,0992	HAKKÂRİ	78	-1,12002
RİZE	39	-0,12304	ŞIRNAK	79	-1,13595
ELAZIĞ	40	-0,13532	AĞRI	80	-1,29745
			MUŞ	81	-1,38794

Kaynak: Kara (2008)

7. KAYNAKÇA

- Acar, S. Meydan, M.C. Kazancık, L. B. Işık, M. (2019). *İllerin Ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması SEGE-2017*. T.C. Sanayi Ve Teknoloji Bakanlığı – Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü.
- Atilla, E. (2021). "Türkiye'nin En Yaşanabilir Şehirleri Belli Oldu!" Malatya Sonsöz Gazetesi <https://malatyasonsoz.com.tr/turkiyenin-en-yasanabilir-sehirleri-belli-oldu-h379869.html> Erişim: 16.02.2022
- Dilek, P. Y. (2016). *Türkiye İçin Rekabet Endeksi*. EDAM.
- Kara, M. (2008). *Bölgesel Rekabet Edebilirlik Kavramı ve Bölgesel Kalkınma Politikalarına Yansımaları*. DPT Uzmanlık Tezi, Ankara
- The Economist. (2021). "The Global Liveability Index 2021."

Bu rapor KOSAM tarafından
özel olarak hazırlanmıştır.
www.kosam.org